

N:o 66.

Af herr **J. E. Nordin** i Sättna, om *skrifvelse till Kongl. Maj:t* angående ordnande af fiskeribefolkningens vid Östersjökusten bostadsförhållanden.

Sedan en utredning af fiskeribefolkningens bostadsförhållanden inom Göteborgs och Bohus län blifvit verkställd, torde tiden vara inne, att samma åtgärd vidtages äfven vid Östersjökusten, specielt Norrland.

Mången torde visserligen föreställa sig, att det är endast på vestkusten, som vi hafva någon egentlig fiskeribefolkning, och att det är endast der fisket är af större betydelse; men så är dock ej förhållandet.

Af statistiska uppgifter inhemtas, att afkastningen af fiskerierna vid Östersjökusten — Norrland inräknadt — hittills i allmänhet varit betydligt större än af fiskerierna i Bohuslän, och att antalet personer, som hufvudsakligen lifnära sig af fiske, är äfven här betydligt större än i nämnda län. Häraf följer, att en utredning i förut nämndt syfte är fullkomligt lika behöflig i den öfriga delen af vårt land som i Bohuslän.

Rörande under hvilka vilkor hafs- och skärgårdsfisket bedrifves inom Norrland får jag, dels på grund af egna iakttagelser och dels med stöd af de uppgifter om fisket, som under en följd af år genom landstingets och hushållningssällskapets försorg insamlats inom Vester-norrlands län, bland annat anföra följande:

Den egentliga fiskeribefolkningen inom nämnda län uppskattades år 1897 till 2,399 personer, och utom dess uppgifvas 775 personer hafva idkat fisket dels såsom binäring och dels till husbehof. Bruttoinkomsten af fisket uppgick till kronor 308,495, och häraf kommer på strömmingsfisket den största delen eller kronor 264,060. Anmärkas bör, att värdet af fångsterna beräknas efter det pris, varan i första hand betingar. Af dessa siffror kan man göra sig en föreställning om så väl det betydliga fångstvärdet för hela Östersjökusten som det stora antalet per-

soner, hvilka hafva sitt lifsuppehälle af fisket. Men denna till tusentals familjer uppgående befolkning, som har fisket till sitt lefvebröd, är nästan öfverallt beroende af jordegarnes godtycke angående bostads- och fiskerätt, och jordegarna hafva sålunda faktiskt rätt att, om de ansåge det för sig vara ekonomiskt fördelaktigt, nästan totalt förhindra allt idkande af hafsfiske af andra än dem sjelfva. När därför fisket på en plats varit mera gifvande några år, så höjas ej sällan arrendeafgifterna, tills ingen gerna vill fortsätta att drifva fisket der; hvarefter de åter sänkas och så vidare i oafbruten följd. Vanligtvis upplåtas rättigheterna endast på ett år i sänder, hvilket gifvetvis vållar en stor osäkerhet för fiskaren och i sin mån verkar skadligt på hela fiskerinäringen samt förlamar all verkan af andra åtgärder till dess upphjelpande.

Något så kalladt fritt strömmingsfiske vid annans strand, i enlighet med hvad i § 3 i gällande lag om rätt till fiske är stadgad, lär, märkligt nog, icke i någon nämnvärd grad förekomma inom Norrland; men af dem, som arrendera fiske- och bostadsrättigheter, idkas mycket fiske å utanför kusten belägna undervattensgrund, som gifvetvis till intet hemman höra. Arrendeafgifterna äro mycket olika å så väl skilda platser som äfven å samma plats; ty lägenheterna eller »bodarna» äro vanligen delade mellan jordegarna, och därför händer det ej sällan, att när den ene fordrar t. ex. 20 kronor i årligt arrende, så kan en annan fordra 50 å 60 kronor för dylika rättigheter. När dessutom jordegarna drifva fiske å platsen och då för sin räkning förbehålla sig de bästa platserna samt ej sällan föreskrifva, hvilken redskap fiskaren får nyttja, på det ej någon för jordegarens fiske förment skadlig sådan skall användas, så kan man här af finna, under hvilka vilkor fiskeribefolkningen har att lifnära sig. Det är också fara värdt, att, om ingen ändring häruti sker, alla driftigare och arbetsdugliga personer öfvergifva detta yrke; också utgöres fiskeripersonalen i vissa hamnar numera hufvudsakligen af mycket åldriga personer och barn.

En stor nationalförlust, och långt större än hvad siffrorna för fångstvärdet angifva, blefve det dock, om hafsfisket t. ex. inom Norrland skulle till sist inskränkas att idkas endast af dem, som ega i mantal satt jord; ty tillgången på ett både sundt och billigt födoämne blefve då obetydlig, och detta är en fråga, som i betraktande af den hastiga folkmängdsökningen inom kort får en allt större betydelse.

För att verksamt förbättra fiskeribefolkningens ställning och derjemte äfven upphjelpa fiskerinäringen i dess helhet, finnes därför, enligt min uppfattning, endast den utvägen, att staten ingriper och, på

sätt som efter verkställd utredning lämpligast synes, vidtager sådana åtgärder, att ofvan påpekade olägenheter kunde, om icke alldeles upphöra, åtminstone till väsentlig del minskas. Härtill kommer, att det är af stor betydelse, om vi inom vårt land alltid få påräkna att med lätthet kunna rekrytera så väl vår handels- som krigsflotta med sjövant folk.

På grund af det anförda får jag vördsamt hemställa, att

Riksdagen måtte besluta att i skrifvelse hos Kongl. Maj:t anhålla, det Kongl. Maj:t ville på lämpligt sätt låta verkställa en utredning af fiskeribefolkningens vid Östersjökusten och speciellt Norrland bostadsförhållanden, samt derefter för Riksdagen framlägga förslag till ordnande af dessa bostadsförhållanden på ett för den fiskeriidkande befolkningen mera betryggande sätt.

Om remiss till vederbörligt utskott hemställes.

Stockholm den 26 januari 1899.

Joh. Er. Nordin.

I motionens syfte instämma:

E. Eriksson.

Henric Öhngren.
